

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Eckius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

non sit proprius cuiuslibet ecclesie ep̄s. Respondeo. quasi vili mortaliū possit
tam stultus incidere affectus. vt vna p̄sona velit omnibus ecclesijs et singulis
p̄esse. vt tantā instantiā necesse fuerit p̄hibere. Tñ relinquit hāc cōsuetudinem
rectiorē dedit. scz non ep̄iscopū vniuersalē. sed vniuersalis ecclesie ep̄iscopū cū
Roma: pontificē dicendū. Nisi p̄cerem et ego suspenderē et hanc solutiōnē. sed
iudicent Iudices et auditores.

¶ Ultimo ad auctoritatē Christi vbi dixit. vos autē non sic. dixit ambitionem
fuisse redargutā. sed non primatum. Respondeo hec est petitio principij. quasi
tam obtinuerit esse scz principatū. Deinde clarus est textus q̄ non tñ ambiti
onē. sed ipsam maioritātē sup̄ ceteros prohibuit.

Eckius.

¶ Ad defensionē solutiōnū a reucrendo patre datarū. Dico de primo. Non
inrepassē Paulū eos qui dixerant se esse Petri q̄ habuissent intentionē p̄m
ep̄atus ap̄toꝝ. sed quia singularitatē aspiciēbant p̄sonā. Quod verba ipsa
clare indicāt diuisionē et schismatis. Et quanq̄ merito Paulū p̄ferat Hiero:
p̄ie tamē credendū est Hiero: eo loco sententiā Pauli bene intellexisse. Nec lo
cus est ambiguus ob id caput in ecclesia cōstitutū. vt schismatis tollerēt oes
casus. Qd̄ grāmatico satisfecit lectori quā disciplinā p̄cipuā p̄re alijs p̄ribus
p̄bie. theologe subseruente dixit in disputatione quadā reuerendus pater.

¶ Secundo Remo negauit Christū Johan: 5. equalitatē cū patre affirmasse
nisi Arrianos. neq̄ alio sensu inducit Bernhar: Sed q̄ reuerendus pater ar
bitrat̄ sanctos patres sanctā induxisse scripturā locupletandē orōnis gratiā.
responsum qm̄ talem ostentationē de eis suspicari non licet.

¶ De tertio. de papa mortuo tunc ecclesiā esse acephalan Dico nunq̄ negatū
Christū esse caput ecclesie iuxta etiā glossam Canri. 5. caput eius aurū optimū.
Glossa caput. i. Christus Papa vero est eius vicarius. In cōsistorio autē ep̄s
et vicarius computant̄ p̄ vna p̄sona. vnde appellare a vicario ad ep̄m nō licet.

¶ De Cardinalib⁹ vero dixit q̄ nūc. hoc est iuxta ecclesiā iam institutā. electio
ad cardinales venerit Nicolao quodā pontifice ordinante. tñ tpe Hierosulisse
Cardinales credo. nisi Hierony: non fuerit p̄sbyter cardinalis.

¶ Quarto de Cypriano. Certe fieri nō potest vt sancti martyris verba in Ro
mane diocesis angustias coarctet. Quia ep̄m maxim ex Numidia q̄ regio est
Africe vltra Atlantē. vt Ptole: 2 Strabo auctores sunt ad Romā aduentas
runt Qd̄ vero Cyprianus Cornelū fratrem appellauit. arbitror collectois fuisse
non Cypriantē. Nam si sanctorū ep̄iscopoz ep̄stolas legertimus. inuenis
emus clare ea tempestate vsitatores fuisse conscriptiones illas laudabiles et
magnificas q̄ modo fiat Romano Pontifici. vt de Ambrosio. Augustino
Dilario ceterisq̄ liquer patribus. Nam mutuo se vocant beatissimus. sanctis
simus. deo amabiliss: 22. Ad ad sanctū. Causatur q̄ querā diuertitula et ad rē
non p̄tinentia. cum bona vinea libenter dicerem. Turpe est doctoz 22. petri: a
me vt p̄bem Petri ordinasse aliquē apostolū. sed hoc ad institutū nostrū est
imptinens. Non em̄ querim⁹ quis vnū aut alterū ordinauit. sed quis primatū
sup̄ alios a dño Ihesu accepit. Subsequēs omnino resp̄no. cū huiusmodi fecit
illationē Petrus nullum potuit ordinare apostolū. quare nec successoz: Petri
successoz: alterius potuit ordinare. vt sup̄ eo habere potestātē. Nā assumptū
est verū. illatū est manifeste falsum. cum summ⁹ pontifex modo potestātē hāc
beat et ordinet alios ep̄s. Verū ratio enodandi. nodū erit ista. q̄ apostolat⁹
officiū fundamentū ecclesie. plus dicit q̄ esse ep̄iscopū. Quare Leo decimus
successoz: est Petri apostoli. non ap̄tus. Sed q̄ faretur Petri bene fuisse p̄m
mū apostolū numero et honore p̄rogatiua et non potestatis. illud non satis
facit instituto. Primo q̄ Euangeliste numex apostoloz non equaliter inceper
runt. sicut Chrylostom⁹ sup̄ Martheo annotat 2 glossa videatur Martheo

Dartsericht
Hiero: non
fuisse Card:

D. Martin⁹
dixit citra
Africanem

Deinde quod de potestate et honoris prerogativa variat. expresse est contra sanctum martyrem Cyprianum. qui in tractatu de simplici: prelatorum contra Romanum loquens de diaboli astutia. increpat eos qui velut iusticie ministri afferunt nocentem pro die. interitum pro salute. desperationem sub obtutu spei perfidiam sub prete yta fides. et infra et quibus apostolis omnibus post resurrectionem suam parem tribuat potestatem et dicat. Sicut me misit pater etc. tamē ut unitatem manifestaret. unitatis eiusdem originem ab uno incipientē. auctoritate sua disposuit. hoc erant utique et ceteri discipuli quod Petrus. pari consortio predicti et honoris et potestatis. hoc ponderandum. Sed exordium ab unitate perficitur ut ecclesia una esse monstraret. et infra. Hanc unitatem qui non tenet legem dei non tenet. non tenet patris et filii fidem. vitam non tenet et salutem. Nec notatu dignissimum: Cyprianus verba. qui inter prerogativam honoris et potestatis apostolos non variat.

¶ Ad quintum de electione. Dico ut prius. nichil nos disputare de modo eligendi. sed de qualitate aut potius quantitate ipsius electi. quare concilium Nicenum non fuit conciliabulum. Sed que factum et conversationem respiciunt pro temporibus. personarum et locorum. qualitate mutari possunt ut in multis canonibus videmus.

¶ Ad sextum quod observandum. d. d. uti dialecticum opponit me finisse distinctionem de duplici ortu. iam audistimus Cyprianum et loquatur per Ecclesiam. cui non tam superis petit ingenium ut nova fingat. sed vetera sanctorum dicta pro virili explanat. Dum vero omnem dat michi sacerdotem Christum primo Cyprianus attentionem non assequitur nec Hieronymus: quibus Petrum primum apostolorum constitutum volunt. unde reliquorum sacerdotum potestas deservat Non quidem interitus proferendo quod Christi est velut capitis. sed potestatem Ecclesiasticam communicando.

¶ Septimo. quod desiderat Ecclesiam modestiam Grecos et orientales pro damis nandis iudicant. Rideo Grecos longo tempore non solum fuisse schismaticos. sed hereticissimos. ut tot errorum cumulus et pulchra obstinatio testatur Clementis de summo trinitate de spiritu sancto de confessione. de trinitate Evangelistarum falsitate. et innumeris alijs. quantum sepe fictam fecerint Romam: ecclesie obedientiam. ut in concilio Florentino Eugenii quarti temporibus factum est. Quare si pauci Christiani apud nos multorum sententia. saluari debent. quanto magis paucissimi aut nulli in Turcia saluantur? nisi Religiosi aliqui et eis adherentes qui Romanam tenent obedientiam.

¶ De octavo. Rogat reverendus pater ut auctores alleges secundum prescientiam. in quo nihil bestet. Vellem quod eos adducere possem citam secundum scientiam. At Hieronymus agnosce Damasum velut summum pontificem. nulli potest esse dubium. Sic quoque ecclesia videri esse fundatam supra petram nemo ambigat. Sed petram illum esse Petrum et eius successores alio tempore probabo.

¶ Sugillat tamē non nihil Hieronymus: cum dixisset apud vos solos incorruptam prima omnino servat auctoritas. Quasi et Romani pontifices non fuerint sine nevo Si ad tempus Hieronymus refert. Liberius et Anastasius eum precesserunt. Hoc dico quod merito in mentibus fidelium est admirandum nullum Romanorum pontificum quantum cuius malum velerrantē definituisse iudicialiter et ex constituto. quod unquam meminertim quod est in fidei Christiane mandata Quis sacro ipso sepe erraverunt. imo talia iudicia et ratione. facere attentarunt. Ubi divino quoque correpti sunt iuditio. ut de Leone Africano aduersante Hilario. ut de Anastasio can: Anastasius. 20. dist.

¶ Ad nonum. de canone legitur. 93. distic: forte reverendus pater me non intellexit Nunquam venit mihi in mentem papatum esse ordinem ultra episcopatum. sed dignitatem. Quod vero dicit mihi bellum esse cum Hieronymo: et canonibus dixi quid sentiam: prefero hoc loco Dionysii auctoritatem velut sententiam. At cum riberonice renerem: presertim de Dionysio. Cur non monarchiam ecclesie descripsit. immo ultra episcopatum non progrediat. facile est quod dicam. Dionysius enim sacramenta ecclesie prestringit. papatum autem cum ordinem esse negaverit. episcopatum inter ordines omnium presens summum obtinebit locum.

¶ Declino, qđ nemine tam insanū existimat qui crediderit aliquem esse episcopū
pā propitiū singulis ecclesijs, quid est quod ego queror, nisi quod stultorum
et qui singularitatem student, infinitus est numerus. legat Reuerendus pater
Alpharum de planctu ecclesie. Johannē de turre cremata in summa ecclesie
Uilhelmū de Ocken in dialogo, et inueniet homines quosq; illius fuisse insa-
nie. Qđ vero suspendere vult solutionem nram de eo qđ dixi Papam vniuersa-
litate ecclesie pontificem melius q̄ vniuersalem episcopū, fecit hoc diu Berno:
auctoritate et summo pontificū consuetudine ait em̄ Berno: lib: 2. de sidera:
ad Euge: col. 7. Nempe signū singularis pontificij Petri et. infra ita cū q̄sq;
ceterorū suā h̄ ecclesiā tibi vna cōmissa est, grandissima nauis, facta ex omnib;
ipsa vniuersalis ecclesia toto orbe diffusa.

¶ Ad decimū, verbo Christi nō satis factū luce, zc. quasi sit cōmentū meum
at non sine auctore loquor adduco et Richardū Amarcanū lib: 7. c. 3. de que-
stionib; Armeniorū. locū istū ita intelligentem, beati Leonis auctoritate. Et qđ
hoc sit verū, verba indicant et qui maior est inter vos et. Ergo supponebat
Christus aliquem esse maiorē, quis autē esset maior: nō tunc indicatur, sed pos-
terius, cum Petro diceret, de demone eos expellet, et quō rogaret pro eo, et
quersus confirmaret fratres suos, vbi maioriatē eius declarauit.

**Albartinus Luttherus mane hora. 7.
die Albartis que erat. 5. Julij.**

¶ Constatatur respōsiōne, egred. d. in causa ad illud. 1. Co. 3. Quid est Pan-
lus: quid est Cephe: dixit tibi non esse intentā principalitatem sed singularitatem
personę. Idē indicari p verba schismatis. Respondeo me plus mouet ipse rex
tus Pauli q̄ tam violenta et extorta distinctio, que nulli proisus nititur auc-
toritati, cum tñ velit et diuino iure arguere, clarū est autē contentiōne eorū fuisse
de pstantia vel principalitate psonarū, qđ indicat ipsa confutatio Pauli p ta-
pinoles et compationes vrgens et dicens, quid est Cephe: quid Paulus: et
nistri p quos credidistis. Itaq; qui plantat et qui rigat vnum sunt. Reg qui
plantat est aliquid neq; qui rigat est aliquid, sed q̄ incrementū dat deo. in quo
manifeste detrahit personam, i. occasiōne schismatis. Quomō et ad Salatas
z. cum titulo pstantie Petri et aliorū Apostolorū Salate essent seducti, audet
et dicit qui videbantur quales alqñ fuerint id est. q̄ magni, nihil mea refert,
Deus em̄ personā hominis nō accipit, quasi diceret, siue Petrus vel quicūq;
apostolus vel vltimus sit, nihil ad rē. Velē q̄ egred. d. d. scripturas recitans
legeret atq; sic allegaret. Stat ergo qđ pūmatus iste seu psona nihil p̄tineat
ad ecclesiā de iure diuino saltem, trāseo illud qđ Hieronymū dicit Pauli sentē-
tiā intellexisse. Itē et illud qđ concessit Johāns. 5. Itē et illud de plebea rartun-
cula transeo, qđ non est confutata. Qđ de episcopo et vicario in consistorio ad-
duxit, nihil ad rem est. Dea ratio hoc voluit, si ecclesia nō est acephala mortuo
papa nec acephala nullo Papa, transeo illud de Cardinalib; qđ omnib; notum
qđ ceperint, Transeo et illud de Cypriano, qđ ex ppria salute d. d. dixit nescio
que de numidia vltra Atlantē, que non est in rerū natura. Et illud quod Cor-
nelius frater appellatur a Damaso transeo, qđ non confutatum est, licet dictū
sit qđ honestiss; titulis se honorauerit, vt beatiss; sanctiss; appellādo, Nā et hoc
ego dico, Non autē soli Romano pontifici, sicut hodie sic scribebatur, hoc em̄
pbandū erat, Transeo et illud qđ dixerit impetrens esse ad institutū, an Petrus
apostolū aut quē ordinaret Quia hic vnicus neruus est et inuicē p̄ra d. Ectū
ideo non inconsulte transit ne irrecupabiliter impingat, Item admitto qđ
Bartire Cypri: adduxit de honore et potestate equali apostolorū, et accipio
tanq; gratiā mibi factā a d. d. Simili cura qđ transijt a Aleno concilio et a
Cypriano descriptā ecclesiā episcoporū, placet quia nō pōt confutari, Qđ autē
reperijt de distinctiōne oris sacerdotalis, vnde patet qđ intentio Cypriani sit